

De Soroptimist

JAARGANG 90 NR.3 | OKTOBER 2023

Power by Peers

Gunterstein

Orange the world

Laat de wind doorwaaien

door Lotta Croiset van Uchelen, Uniepresident • foto: Karin van de Kar

“Hou vooral de vaart erin met nieuwsgierige vragen en oprecht luisteren.”

Verwachtingen kunnen uiteenlopen. Terwijl het bestuur denkt: het is aan de clubs om de eigen verlangens te realiseren, kunnen clubs verwachtingen hebben over wat het bestuur zou moeten doen. Het bestuur faciliteert, als één van de ferry's waar ik indertijd over begon. Een ferry die van eiland naar eiland vaart, de communicatie en coöperatie bevordert, een lijntje legt. Elke club, elke commissie, elk initiatief of project, het zijn allemaal bootjes, en wat een drukte op het water. Soms waren er botsingen met andere ferry's, soms was er een piratenschip. Vrouwelijke piraten bestaan.

Het is belangrijk dat de communicatie respectvol verloopt, onderweg en aan de wal. Blijf met elkaar in gesprek, in dialoog. Soms kreeg ik als reactie: "Denk je nou echt dat ik dat niet weet?" Of: "Dat zie je verkeerd." Dan stopt de dialoog. Hou vooral de vaart erin met nieuwsgierige vragen en oprecht luisteren.

Wij kregen ook vaak te horen: "Er waait een andere wind." Misschien het resultaat van ons focussen op ieders eigen verantwoordelijkheid en door in dialoog te blijven op de inhoud. Het gaat niet om de persoon van de kapitein, maar om de beste koers. ■

4 Lotta's ervaringen en ideeën

7 Carla Atzema Soroptimistprijs

10 Teylers Museum

13 Mentorschap

14 100xTrees4Life

16 Cultuurverandering begint bij jezelf

18 Empowerment doe je samen

20 Samenwerking met Power by Peers

22 Onze nieuwe SI president

25 Verlof in de 21^e eeuw

28 Orange the World

30 Zij was ook Soroptimist

32 Kasteelvrouwe Bertien Quarles van Ufford

Over ouderschap in de Unie

door: Marga Akkerman • foto's: Karin van de Kar

Bij het afscheid van een president verwacht je een overzicht van bereikte resultaten. Zo niet bij Lotta. Zij vertelt liever over haar rolopvatting, haar persoonlijke ervaringen en ideeën.

Lotta Croiset van Uchelen tijdens een moment van reflectie: "Mijn presidentschap heb ik intens beleefd. Het heeft mij een boost aan zelfvertrouwen gegeven. Komend uit een mannenwereld, was ik benieuwd naar hoe het er bij een organisatie van vrouwen aan toe gaat. De andere bestuursleden en ik hebben 76 clubs bezocht. Dan kom je van alles tegen, net als in de maatschappij. Hanteert een club

bijvoorbeeld een leeftijdsgrens, dan praat je over leeftijdsdiscriminatie. Dat moet dan, vind ik, wel gezegd worden. Ik ben van de duidelijkheid en zie mezelf en het bestuur van een organisatie niet als de moeder van de leden. En natuurlijk soms wel."

"Komt iemand met een idee naar het bestuur, dan verwacht ik dat diegene ook de verantwoordelijkheid neemt voor de onderbouwing en de uitvoering ervan. Dat noem ik ouderschap. Je kop

boven het maaiveld uitsteken en heilige huisjes afbreken kunnen daar aspecten van zijn. Maar ook je fouten toegeven: 'sorry voor wat er fout ging, en nu gaan we verder met de oplossing.' Het schijnt dat mannen daar kordater in zijn dan vrouwen. Vrouwen hoor ik dan zeggen: 'wij vrouwen blijven maar door etteren' en labelen dat als iets negatiefs. Dat doet me zo'n pijn, dat vrouwen zichzelf dan afkraken en minderwaardig voelen. Het een is niet beter dan het ander, het zijn

▲ Lotta voor het Vredespaleis in Den Haag

verschillende manieren om iets te benaderen. Zie jezelf niet als slachtoffer omdat je vrouw bent. Mannen zijn echt niet beter. Ze hebben nogal wat op hun kerfstok. 'Door etteren' is ook een vorm van volhouden. Zo ben je dader in plaats van slachtoffer." Kortom, laat niet een man definiëren waar een vrouw goed of slecht in is.

"Ik heb wel gemerkt dat mijn benadering niet voor iedereen vanzelfsprekend was. Omgekeerd geldt dat overigens ook. Sommige reacties waren in mijn ogen nogal agressief van toon, daar keek ik wel van op. Lag het

aan mij, is het de tijdgeest? Mijn directheid zal niet voor iedereen makkelijk zijn geweest. Maar met ons ouderschap is er wel veel in gang gezet en bereikt: nieuwe statuten, een nieuwe IT structuur, de nodige appgroepen, een gedragen Advocacy aanpak, ActieF, een jaarlijkse RVA 's avonds met de overzeese gebiedsdelen." Lotta kan zelf ook emotioneel reageren, met soms pittige teksten. "Ook dan toon ik mijn ouderschap, mijn verantwoordelijkheid. Niet bedoeld om de ander te krenken maar om mijn ongenoegen te verwoorden over wat er gaande is. Duidelijkheid gaat niet over de persoon maar

over wat je denkt over een onderwerp. Ideaal voor de communicatie is én duidelijk zijn over de inhoud én respectvol omgaan met de ander. Speel de bal en niet de man."

Dit is ook haar advies als het over communicatie gaat: "Op beide gebieden hebben we nog heel wat te winnen. In een goed functionerend systeem is ouderschap op de inhoud en respect tonen voor de mening van de ander onmisbaar."

Na een gesprek met Lotta heb je altijd iets om over na te denken.

Jannet Vaessen: weloverwogen bevlogen

door Lydia Bongenaar

Het benaderen van mensen voor de jury van de Carla Atzema Soroptimistprijs is een van de leuke klussen. Het was dan ook een feest om een spontane Jannet Vaessen aan de lijn te krijgen die na drie welgekozen vragen meteen uitriep dat ze graag juryvoorzitter wilde worden."

Even voorstellen: Jannet Vaessen, nieuwe voorzitter van de jury Carla Atzema Soroptimistprijs. We kenden haar als oprichter/bestuurder van WOMEN Inc. en als Keynote spreker op onze prijs-

uitreiking in 2023, maar wie is de vrouw achter deze functie?

Hoe komt iemand die geschiedenis studeerde en als mediamaker ging werken ertoe om WOMEN Inc. op te richten in 2005? Het kwam gewoon op haar pad bij de

Cultuurfabriek en ze is erin gedoken als een echte projectleider. Op zoek naar cijfers, ervaringen, medestanders en budget begon ze aan de klus. Haar onderwerp? Hoe verbeter je de positie van vrouwen in de maatschappij door middel van evenementen

▲ Jannet Vaessen, de nieuwe voorzitter van de Carla Atzema Soroptimistprijs

en publiekscampagnes. Ze werd persoonlijk pas gaandeweg gegrepen door 't onderwerp en is gestaag doorgegaan met het uitbouwen van haar missie. Jannet was steeds op zoek naar de meest effectieve manier om de positie van vrouwen op de maatschappelijke en politieke agenda te krijgen. De katalysator was een oproep van vakbonds-vrouwen die het niet eens waren met toenmalig minister De Geus, die vond dat emancipatie was voltooid. Jannet dook in de cijfers en organiseerde in Pakhuis de Zwijger elke week zeepkist-sessies. Er viel veel te ontdekken, elk onderwerp kwam aan bod,

op zoek naar patronen en vooroordelen in de denkwereld van beleidsmakers en ook de eigen bias. WOMEN Inc. ging debatten organiseren in alle provincies, omdat ze erachter kwamen dat vrouwen in dorpen ver weg van de randstad heel andere problemen ondervonden dan die in de Randstad. Ondertussen distilleerden zich enkele focuspunten die cijfermatig hard te maken waren: financiën, werk, inkomen, gezondheid en media. Haar club medestanders en medewerkers breidde zich uit, ontgroeide de debatcultuur en ging werken aan campagnes met een knipoog

zoals 'waar is mijn drie ton?' omdat bleek dat vrouwen gemiddeld drie ton in hun leven minder verdienen dan vergelijkbare mannelijke collega's. Vanaf 2019 werken de meer dan 20 medewerkers van WOMEN Inc. volgens 'The theory of changes' aan lange termijn doelen voor 2030 en benaderen het zakelijk: publieke opinie, overheid en bedrijfsleven hebben ieder hun rol in de veranderingen en worden allemaal op effectieve manieren benaderd. Zo was het ook een strategische keuze om een verhaal te houden over de positie van vrouwen op de prijsuitreiking van de Carla Atzema Soroptimistprijs.

Tijdens die feestelijke prijsuitreiking in april 2022 werd Jannet gegrepen door de sfeer bij ons Soroptimisten. Ze waardeert het dat de Unie clubs en leden uit alle uithoeken van het land verbindt en dat we samenkomen om elkaar te inspireren. Ze is erg enthousiast over de journalistenprijs die het Soroptimist Vrouwenfonds in het leven heeft geroepen. De prijs is een mooie manier om journalisten en hun doelgroepen te bereiken. Het bedrag van de hoofdprijs (€25.000,-), Aanmoedigingsprijs (€2.500,-) en Publieksprijs (€5.000,-) maken de prijs heel relevant. Soroptimisten voegen hiermee daad bij woord. Vorig jaar was ze onder de indruk van de mooie selectie genomineerden. Uit de speech van Simone Weimans bleek ook dat de jury heel goede zorgvuldige afwegingen maakte.

Omdat ze net per 1 september na 18 jaar afscheid heeft genomen van WOMEN Inc. heeft ze tijd om na te denken. Hoe verder en kan ze 'strategie-loos' beslissingen nemen. Gewoon kijken wat ze leuk vindt en waar ze haar ervaring en kennis kan inzetten om anderen verder te helpen. Daarom kon ze ook heel spontaan meteen 'ja' zeggen tegen het voorzitterschap van de jury. Jannet: "Ik hou er gewoon heel erg van om in een jury te zitten. Dat je gevraagd wordt om je oordeel. Er popt bij zo'n prijs zoveel maatschappelijks op: je ziet creativiteit en verontwaardiging waarom dingen niet gezien zijn. Het is een soort barometer van de samenleving. En om dat te helpen beoordelen dat is helemaal wat ik interessant vind." Jannet hoopt dat de jury verrast wordt door de onderwerpen en

de vormen waarin deze gegoten zijn. Liefst onderwerpen die ons raken omdat ze tot nu toe blinde vlekken waren. Media die een rol pakken bij het bewaken van onze democratie. De prijs wil ze graag toekennen aan een productie die het publieke landschap ruimer maakt en de zichtbaarheid van problemen of oplossingen vergroot. Over het voorzitterschap heeft ze uitgesproken ideeën: Jannet regelde dat de juryleden met elkaar kennismaakten al voor de bekendmaking van de genomineerden. Ze wil deze maand de basiselementen van de beoordeling al gaan bespreken. Mooi dat deze voorzitter werkt aan het debat en de betrokkenheid van de jury om zo te komen tot zorgvuldige beslissingen. ■

Carla Atzema Soroptimistprijs

De Carla Atzema Soroptimistprijs is bijna vijf jaar geleden opgestart om de verbetering van de positie van vrouwen en meisjes meer onder de aandacht te brengen. Journalisten zijn bij uitstek geschikt om deze boodschap een groter bereik te geven en tegelijkertijd meer publieke aandacht voor het Soroptimisme te genereren. Stichting Vrouwenfonds (toen nog Algemeen Fonds) heeft het initiatief genomen en geld beschikbaar gesteld voor deze grote journalistieke prijs. De werkgroep heeft in 2020 de eerste uitreiking van de hoofdprijs van € 25.000,- mogen organiseren. (Lees hier meer over op <https://www.soroptimist.nl/carla-atzema-soroptimistprijs/>) Op 4 april 2024 wordt de prijs voor de derde keer uitgereikt en de voorbereiding door de werkgroep is in volle gang.

Over de gave van Tanya Rumpff

door Alice Hilbers • foto: Bastiaan van Musscher

Eerder dit jaar was in Teylers Museum in Haarlem 'Gifted Eye' te zien, een tentoonstelling van tekeningen van voornamelijk hedendaagse kunstenaars, verzameld door Tanya Rumpff.

Verzameld is niet eens het juiste woord, in een aantal gevallen was Tanya degene die het talent op het spoor kwam en musea en verzamelaars op het werk van deze kunstenaars attendeerde. In Haarlem had Tanya van 1985 tot 2010 haar eigen galerie en gaf ze een aantal uren les in het voortgezet onderwijs. "Zo hield ik contact met de jeugd, ik heb zelf geen kinderen.", zegt ze daar zelf over. Daarna was ze actief als adviseur hedendaagse kunst en als gastconservator. En vervolgens was ze conservator hedendaagse kunst en design bij Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden.

Over tekenen zegt ze: "Tekenen is direct, het is een soort componeren met één beweging en je gedachten heel direct op papier zetten. Een kind gaat ook eerst tekenen en dan pas schrijven. Tekenen is alsof je een blik in de ziel krijgt, het is elementair." Ik spreek haar in haar kunstkamer in Zutphen. Een prachtig oud pand uit de 19e eeuw (en een deel uit de 14e eeuw), recent door Tanya verbouwd. De 'Grutmolen' is een architectonisch hoogstandje met volop ruimte en de juiste ambiance voor hedendaagse kunst.

Tanya, hoe krijg je een neus voor talent?

TR: "Mij zijn altijd dingen opgevallen omdat ik ze speciaal vond. Ik weet dat ik 8 jaar was en toen

al meubels of kleding van mijn ouders heel mooi vond, of een bijzondere keramische vaas bij mijn grootouders. En dat ik, ook nog op de lagere school, al een kunstboek bij de Slegte kocht. Het fascineerde me." "Een paar jaar daarna kocht ik een catalogus met moderne kunst en ben toen gevallen voor Lucio Fontana. Een kunstenaar die in 1968 is overleden en wereldberoemd is. Als ik naar zijn werk kijk, zie ik agressie, expressie en abstracties. Heel bijzonder."

Hoe herken je dat iets 'de moeite waard' is?

TR: "Ik kan het niet eens goed omschrijven, het is een onderbuikgevoel. Juist de donkere kant, de rafelrand van werk spreekt mij aan."

Wat zijn namen van kunstenaars die jij herkende als talent en die nu echt doorgebroken zijn?

TR: "Nou bijvoorbeeld Schoonhoven en Boetti. Daarover schreef het NRC ook. Ik heb veel werk van beiden verzameld en 38 werken van Boetti geschonken aan het Kunstmuseum Den Haag."

Als je zo steeds op zoek bent naar talent, levert dat geen stress op?

TR: "Het is andersom. Je krijgt er energie van. Ik denk aan contacten met Anne-Marie Schneider en René Daniels. Of aan Emo Verkerk. En ook aan heel veel kunstenaars uit Oost-Europa. Simon Levie de oud directeur van het Rijksmuseum zei altijd: "Goede kunst komt naar je toe. Slechte kunst gaat van je af."

Dus wat Levie zegt over goede kunst onderschrijf je?

TR: "Jazeker maar er komt nog iets bij: als een werk me boeit, is het ook vaak dat ik zulk werk nog nooit heb gezien. Het heeft een eigen handtekening. Als ik intrigerend werk onder ogen krijg, denk ik: nu of nooit. Dan moet ik het hebben en in het verleden had ik daar veel voor over. Ik leende er geld voor. Ik heb dat compromisloze als het om kunst gaat."

Hoe ben je gestart?

TR: "Ik heb een jaar voordat ik de galerie begon, een etalage van 3 bij 3 meter steeds met één kunstwerk ingericht. Dat trok de aandacht. Het NRC schreef er over en er kwamen mensen en ik begon te verkopen. Er waren toen nog weinig serieuze galleries. Daarna

opende ik een galerieruimte en al snel verkocht ik internationaal en nationaal, vooral aan Amsterdammers. Benno Premisela was een van de eersten die enthousiast reageerde." Tanya bouwde gedurende haar vele reizen, ook naar landen als Litouwen, Bulgarije, Rusland, Amerika, een groot netwerk op en onderhoudt in de 'kunstwereld' veel contacten. De expositie was een groot succes en de catalogus was snel uitverkocht. We bladeren samen de catalogus door en ik vraag hoe de keus van de expositie tot stand is gekomen.

TR: "Ik heb samen met de hoofdconservator van Teylers, Terry van Druten, alle werk bekeken en Teylers had de keus. Ik ben wel heel blij dat ze ook heftig werk hebben gekozen. Kunst moet

1

2

3

▲ 1) Marlene Dumas (1953) *Selfportrait as a Little Girl*, 1985-87. Penseel in waterverf en zwarte inkt, kleur- en pastelkrijt, dekverf op papier, 41,3 × 34 cm.

2) Tony Oursler (1957) *Feeder Lines*, 1998 acrylverf op papier, 76 × 56 cm.

3) René Daniëls (1950) *Portret van Tanya Rumpff*, 1995 pen in zwarte inkt op papier, 29,4 × 22 cm

c/o Pictoright Amsterdam 2023

niet vergoelijken wat er in de wereld gebeurt. De werken in de verzameling zijn niet lieflijk, eerder weerbarstig, schurend, soms gevoelig, soms humoristisch, conceptueel of abstract.”

Wil je iets van een paar kunstenaars vertellen die we beter zouden moeten leren kennen?

TR: “Ja, dan denk ik aan Mark Dion. Zijn werk gaat altijd over hoe de mens de natuur verpest en wat voor rotzooi hij achterlaat. Of een gouache van Emo Verkerk over vier Joodse Oostenrijkse jongens die naar Engeland zijn gevlucht (Amadeus Quartet). Het indringende portret van dat meisje van Marlene Dumas heeft iets ondoordringelijks. Het lijkt Shirley Temple wel. Ze kijkt je bijna verwijtend aan.”

In je catalogus is veel werk van kunstenaars uit Oost-Europa? Hoe dat zo?

TR: “Ik kom sinds 1971 in Oost-Europa en heb het daar altijd fascinerend gevonden. Een andere wereld. In Rusland bezocht ik ook de tekenlokalen op scholen. De kinderen daar leren al van jongs af aan tekenen en schilderen. Dat zie je ook aan het werk van de kunstenaar, b.v. Solakov en Alexeev, technisch heel goed. Vaak verhalend, romantisch en invloed van volkskunst en theater.”

Je noemt veel namen die nog relatief onbekend zijn voor de meeste Nederlanders. Wat doe jij anders dan de meeste mensen?

TR: “Het is vooral kijken en kijken. En daarbij de liefde voor de kunst.”

En kunst uit andere landen?

TR: “Melgaard, de Noorse kunstenaar, is beïnvloed door Edward Munch en een grote bewonderaar van Paul Gauguin en Noorse Black metal-muziek. Zijn werk is duister, gaat over seks, verslaving, zelfvernietiging enz. Ik vind zijn werk gelaagd en steengoed. En niet te vergeten, Hannah van Bart, een Nederlandse kunstenaar van wie er in de collectie twee wonderschone tekeningen zijn opgenomen. Ze zijn raadselachtig, alsof je even een kijkje mag nemen in haar ziel.” ■

Wil je meer weten over hedendaagse kunst? Vier keer per jaar stellen Tanya en haar partner John Löwenhardt een tentoonstelling samen in hun daarvoor speciaal ingerichte kunstkamer.

Zie: <https://Grutmolen.nl>

Mentorschap, het overwegen waard

door Saar van Veelen

Mentoring? We hebben toch al therapie en coaching? Maar mentoring is toch echt wat anders. We vroegen Matilde Maas Kuper om uitleg. Mathilde, voormalig assessor, gelooft erin. Zij is degene die zich hard maakt voor het mentorschap in onze eigen Unie. “De mentee komt met een hulpvraag en gaat op zoek naar een mentor: iemand die ervaring heeft op het terrein van de hulpvraag. Mentoring is een uitwisseling van verhalen, ervaringen en kennis. In het gesprek dat over de hulpvraag plaatsvindt, scherpt ook de mentor haar blik, verruimt deze en vult deze aan.”

In ons gesprek daagt Mathilde mij uit er kritisch over na te denken. En ik moet eerlijk zijn, als ik denk aan een duo van een mentor en mentee, is de mentor senior aan de mentee. Maar senior gaat natuurlijk niet (alleen) over leeftijd. “Mentoring is niet gebonden aan leeftijd. Een jongere kan een oudere juist heel goed mentoren.”

Therapie en vooral coaching zijn alomtegenwoordig. Als je in

de ledendatabase van de Unie zoekt, komen er 85 coaches naar voren! Maar waar coaching en therapie vakken op zichzelf zijn, is het mentor- én het menteeschap voor iedereen weggelegd. Gezien de enorme berg aan professionele én persoonlijke kennis en ervaring die wij Sorren hebben, is het zonde op dit gebied geen gebruik van elkaar te maken.

Mentoring gaat vaak over heel specifieke vragen. Zoals op een kruispunt in je carrière staan. Denk bijvoorbeeld aan een arts die twijfelt door te gaan als arts, of het bedrijfsleven in te gaan. Iemand die stoeit met het opbouwen van een bedrijf, terwijl ze ook alleenstaande moeder is. Of in het werk ineens te maken krijgt met veel perscontacten en daar een sparringspartner voor kan gebruiken. Omdat Millennials en Generatie X meer gewend zijn tijdens hun loopbaan van werkgever te wisselen, zou het best eens kunnen dat een jongere Sor hier beter kan mentoren dan een Sor uit een eerdere generatie.

Sinds het salonfähig worden van werken aan jezelf bieden veel bedrijven een vorm van coaching

standaard aan hun werknemers. In mijn omgeving van twintigers en dertigers in de randstad wordt hier vaak over gesproken als een soort hygiënemaatregel. Je krijgt salaris, middelen zoals een laptop en telefoon en begeleiding bij je persoonlijke ontwikkeling.

Is mentoring vanuit de Sorren dan niet een beetje te veel van het goede? Young Soroptimist Emily denkt juist van niet. Zij heeft zich aangemeld als mentee omdat zij op zoek is naar een ander perspectief op ‘werk’. Ze rolde haar eerste baan in, en vraagt zich nu af: wat is er allemaal nog meer? Dit gesprek voer je misschien beter met iemand die geen belang heeft bij je keuze. En een heel eigen kader heeft. Tegelijkertijd ben je in ieder geval deels uit hetzelfde hout gesneden: je bent beiden Sor.

Laat dit een uitnodiging zijn om hulp te vragen bij een vraagstuk, hoe ‘senior’ je ook bent. Dit kan door een email te sturen naar mentoring@soroptimist.nl. De MatchMakers gaan dan meteen voor jou aan de slag om een passende mentor te vinden! ■

100xTrees4Life: Wat hebben we bereikt in het eerste jaar?

door Margriet Roukema & Dietlindt Seijsener • foto's: Tree Aid en Monique Diamant

De 4 kwekerijen voldoen aan de standaarden van de Global Shea Alliance. De kwekerijen hebben pompen op zonne-energie, kunststof watertanks, mechanische installaties voor de bewatering van de zaailingen en een omheining.

Zo'n 168.000 potten met sheazaden waren in juni aan het ontspruiten. In het voorjaar van 2023 zijn ook 63.000 andere zaailingen opgekweekt, voor de biodiversiteit, beperken van kwetsbaarheid, voeding en andere toepassingen. Van 'onze' € 60.000,- zijn de 3 coöperaties opgezet en gelegaliseerd, waarin 1.200 vrouwen opgeleid worden tot 'groene ondernemers'. De vrouwen zijn getraind in groepsdynamiek, er is begonnen met de training in

marketing en bedrijfsvoering. 171 Vrouwen en 34 mannen zijn getraind in duurzame bosbouwpraktijken, algemene teelt en beheer van sheabomen. Zij kunnen hun kennis weer doorgeven aan andere vrouwen. In totaal zijn 285 mensen getraind in het gebruik van de brandstofzuinige kooktoestellen en zijn er 293 geproduceerd.

Wat gaan we het 2e jaar doen?

De trainingen van vrouwen gaan de komende jaren door. Zowel op het gebied van sheanoten, kwekerijen, maar ook het bestu-

ren van de coöperaties, marketing- en bedrijfstechnieken. De keten van kweken naar opslaan, naar verkopen krijgt in de coöperaties een toegevoegde waarde ten opzichte van het individueel werken. De vrouwen krijgen in deze vorm van samenwerking diverse trainingen. We realiseren de bouw van een warehouse, met sanitaire voorzieningen. Daarmee ontstaat ook een vaste ontmoetingsplek voor de vrouwen en een ruimte om de oogst en materialen op te slaan. Dat brengt ook training met zich mee in (simpel) onderhoud van het

▲ Training voor de vrouwengroepen

▲ Tonny Filedt Kok presenteert de poster

gebouw, ontvangst en opslag van goederen, en in onderhoud van gereedschap, machines en transportmiddelen. Hierdoor worden de vrouwen meer en meer zelfstandige ondernemers. Verder kunnen we de aanschaf van één machine om sheanoten te verwerken bekostigen, die het werk voor de vrouwen aanzienlijk vergemakkelijkt en bespoedigt.

De SI-conventie in Dublin

100xTrees4Life was een van de 50 genomineerde projecten die een poster mocht presenteren. Tijdens de SI-conventie trok het project veel belangstelling. We hadden ook een ontmoeting met leden van de Ghanese SI club uit Accra om ons project te bespreken en mogelijk samen te werken. De club in Accra heeft eigen projecten en de afstand is enorm met het noorden van het land. De dames waren onder de indruk van het project, maar een samenwerking zit er helaas niet in.

95 jaar Unie

En hoe vieren we dat samen? Door het planten van 95 bomen, in natuurgebied 't Twiske, net boven Amsterdam. Onze Nederlandse partner Trees for All organiseert 24 november een boomplantdag op Green Friday als tegenhanger van Black Friday. <https://treesforall.nl/greenfriday/>

Niet massaal nog meer consumeren, maar bomen planten voor een groener Nederland, een gezondere planeet. Alle clubs zijn opgeroepen hiervoor een kleine bijdrage van € 9,50 te leveren, zodat we dit Soroptimistenbos kunnen aanplanten, en in de loop van de jaren kunnen zien uitgroeien. ■

Lees de berichten op/na 24 november over dit evenement op de Unie-accounts van LinkedIn, Facebook, X en Instagram.

Cultuurverandering begint bij jezelf

door Marga Akkerman • beeld: NTR

Er gaat bijna geen dag voorbij of seksueel grensoverschrijdend gedrag haalt de krant. Soroptimisten denken mee met de opdracht aan Mariëtte Hamer om de cultuur die leidt tot seksueel grensoverschrijdend gedrag blijvend te doorbreken. Wat is er gaande?

Gezien onze ervaringen met de internationale actie Orange the World ligt het voor de hand dat wij, Soroptimisten, meedoen met het aanjagen van die cultuurverandering. Daartoe heb ik contact gezocht met Mariëtte Hamer. We bleken zeer welkom. Al snel werd een link gelegd naar Ineke Mastenbroek, OtW-er in het Uniebestuur. Na een eerste oproep gaven rond de dertig Soroptimisten aan mee te willen denken en doen. Een position paper leek mij nuttig, en die ligt er inmiddels ook, vier

pagina's. Cultuurverandering begint met bewustwording van het bestaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag en het bestaan van seksueel geweld, en cultuurverandering begint bij jezelf. Als je wil dat dingen anders gaan, is het nodig het eerst zelf anders te doen. Het zwijgen over seksueel grensoverschrijdend gedrag kun je veranderen door er overal over in gesprek te gaan.

Als een van de eersten gaf Heleen van Bruggen, Unieke Vriendin, aan mee te willen werken aan de plannen voor cultuurverandering. Heleen is organisatiepsycholoog en

specialist in grensoverschrijdend gedrag in relatie tot leiderschap. Zij werkt o.a. als extern vertrouwenspersoon en klachtonderzoeker ongewenste omgangsvormen en is opleider van vertrouwenspersonen. "Grensoverschrijdend gedrag is op de werkvloer veel meer onderwerp van gesprek geworden. Men blijkt zich vaak niet bewust van wat grensoverschrijdend is, welke impact gedragingen en opmerkingen kunnen hebben. Door het erover te hebben, komt het bewustzijn dat iets gewoon niet kan. Een workshop 'Wat zeg ik nou eigenlijk?', die ik onlangs gaf in een traditioneel mannenbedrijf,

heeft veel losgemaakt." Heleen gebruikt graag het filmpje 'Leuk truitje' om het onderwerp te agenderen. Zij ziet overigens niet alleen mannen, maar ook machtige vrouwen over de schreef gaan.

Het onderwerp 'seksueel grensoverschrijdend gedrag' kan in principe door elke Soroptimist ter sprake gebracht worden, en op veel verschillende plaatsen, door vragen te stellen zoals in de position paper wordt aangegeven. "Vraag een man om het onderwerp met zijn dochters en/of echtgenoot te bespreken en

dat blijkt vaak al een eyeopener." Nadat de position paper in mei was verstuurd aan de eerste belangstellende Soroptimisten, reageerde Agnes Verhulst enthousiast: "Ik ga gelijk beginnen!" Agnes, lid van SI club Amersfoort, is directeur Medewerkersbelang in de gehandicaptenzorg, met in totaal 8.000 medewerkers waarvan 90% vrouw. "We hebben een klachtenlijn maar die wordt maar heel zelden gebruikt en ik kan me bijna niet voorstellen dat dit klopt. Als ik er over begin omdat ik het een belangrijk onderwerp vind, en er is net een groot verhaal in de media, dan zie ik dat

mensen wel kunnen gaan twijfelen over de vraag: 'is het eigenlijk wel zo veilig?' Maar verder krijg ik het niet op de agenda. Er is ook zoveel werkdruk in de zorg, er is minder tijd voor reflectie en het delen van ervaringen. Verder nam het aantal vaste teams af en zijn er steeds meer flexwerkers waardoor het vertrouwd zijn met elkaar er veel minder is." 'Praat erover op het werk' blijkt soms ingewikkelder dan gedacht. ■

Wil je de position paper ontvangen? Stuur dan een bericht naar Marga Akkerman: anderecultuur@gmail.com.

▲ Still uit de aflevering 'Leuk truitje' uit het satirische sketchprogramma 'Nieuw Zeer' van de NTR (2020). Scan de QR om het filmpje op YouTube te bekijken.

door Koos Kingma

Empowerment is een woord dat veel gebruikt wordt binnen het Soroptimisme. Maar hoe geven we het vorm in ons professionele en privéleven? Twee leden van club Wageningen delen hun ervaringen.

Voor Annet Timmerman, werkzaam als teamleider bij Vluchtelingen-Werk (VWN) in Wageningen gaat empowerment over kunnen worden wie je kunt en wilt zijn, en je potentie gebruiken: “Ieder mens doorloopt een proces van realiseren

wie je wezenlijk bent, van ontdekken wat je talent is en hoe je in je eigen kracht kunt staan. We noemen dit alleen niet zo snel empowerment.”

Zelfbewustzijn

Annet: “Het gaat ook over bewustzijn van je eigen kracht, en jezelf krachtiger maken

door bijvoorbeeld een cursus te volgen of lid te worden van een groep. En daarbij kunnen we in het dagelijks leven veel voor elkaar betekenen. Door elkaar te bevestigen, elkaar te erkennen en vertrouwen te geven. In ieders leven zijn er periodes dat je je niet zo krachtig voelt, en een steuntje kunt gebrui-

ken”. Marwah Mohammed, die haar loopbaan in Nederland bij VWN startte, voegt toe dat je je in een moeilijke tijd afsluit en op jezelf bent. “Echter, je moet geen slachtoffer willen blijven. Als je daaruit kunt stappen, kom je verder”.

Krachtiger worden

Marwah vertelt over haar begin in Nederland. In het kader van gezinshereniging komt ze bij haar man wonen in de provincie. Ze verhuizen naar Wageningen, ze volgt een opleiding, ze scheidt van haar man. Via Annet en de gemeente wordt ze gevraagd voor een betaalde baan bij VWN. Dat ze gevraagd werd voor die baan, en dat ze anderen kon ondersteunen, maakte dat ze zich krachtig en empowered voelde. Na 2 jaar voelt ze zich zeker genoeg om te solliciteren bij een andere organisatie, en met succes.

Zowel Annet als Marwah vinden: ‘empoweren doe je samen’. We kunnen elkaar sterker maken. Annet benadrukt dat vluchtelingen de kans moeten krijgen op traumaverwerking. Vluchtelingen lopen vaak trauma’s op, in hun thuisland en onderweg. Daarna zitten ze jaren in onzekerheid in een AZC en mogen ze niets doen. Traumaverwerking kan eraan bijdragen dat ze handvatten krijgen voor het leven hier. En vluchtelingenouders die een betere start

kunnen maken in Nederland, geven hun kinderen hier ook een betere basis mee. Marwah benadrukt dat er echt geluisterd moet worden naar de kwetsbare mensen, zodat duidelijk is wat hun behoeften zijn.

“De ander moet niet voor jou gaan denken”. En als er kansen gecreëerd worden dan moet je die ook kunnen en willen pakken. Als je een moeilijke tijd hebt, ben je gesloten, je wilt niet geholpen worden. En er moet niet alleen maar gepraat worden. “Kijk, als ik een advies krijgt, moet ik dat ook kunnen toepassen”. Als voorbeeld noemt Marwah vrijwilligerswerk doen wat lastig is als je de Nederlandse taal niet beheerst.

Besluiten

Marwah komt uit een cultuur waar anderen voor jou besluiten nemen zoals je ouders en je man. Sommige vrouwen zijn daardoor onzeker in het nemen van besluiten, en willen dat anderen voor hen besluiten. “Dus vluchtelingenvrouwen die niets lijken te willen, geef hun niet (te snel) op. Probeer hen te begrijpen!” Marwah had gelukkig een Nederlandse vriendin, die in die tijd een soort baken

voor haar was. “Ik twijfelde soms over mijn besluiten. Soms luisterde ik naar ervaring van anderen om te kijken of ik een goed besluit had genomen. En je hebt ook wel tips, feedback en advies nodig.”

Financieel onafhankelijk

Voor Marwah was een belangrijk moment dat ze financieel zelfstandig werd. “En toen kreeg ik mijn eigen salaris, dus ben ik af van de gemeente (uitkering) en dat is empowering”. Het geeft haar kracht want ze kan nu meer de regie over haar eigen leven nemen. En daarnaast is Annet voor Marwah een mentor geweest. Ze heeft in haar geloofd, ze heeft haar geïntroduceerd bij mensen, vertrouwen gegeven. Annet heeft geleerd van Marwah hoe dingen werken vanuit het perspectief van een Jemenitische vrouw als vluchteling in Nederland.

Tot slot zegt Marwah dat ze haar club gaat voorstellen dat leden hun talenten gebruiken om talentontwikkeling van vluchtelingen meiden en jonge vrouwen te stimuleren. Een daad bij deze vele woorden. ■

If you are free, you
need to free somebody else.
If you have some power,
then your job is to empower
somebody else.

Toni Morrison

Dromen op weg naar integratie

door Marieke Kuijer • foto: Alexander Schwarz

“Niet de Nederlandse taal, maar bewustwording is belangrijk voor vrouwen om te aarden in Nederland. Wij helpen de vrouwen bij het benoemen van hun droom én het vinden van hun eigen pad om daar te komen.”

Soroptimist-club Catharijne Utrecht steunt sinds 1,5 jaar het project ‘Eigen Pad’ van Power by Peers, een organisatie die zorgt dat mensen (weer) kunnen meedoen in de maatschappij door ze te leren hun eigen kracht in te zetten. Eigen Pad is daar een voorbeeld van. Deze training

is bedoeld voor vrouwen met een migratieachtergrond die in Nederland hun eigen pad willen volgen. Dit kan gaan over werk of een opleiding maar ook over andere manieren om hun droom te realiseren.

Samenwerking met Power by Peers

Anita de Moor vertelt dat de leden van de projectcommissie na een zoektocht naar een

nieuw project kozen voor een project dicht(er) bij huis en een project ‘in kind’ (in plaats van fundraising) door het geven van gastlessen en coaching. Dit gebeurde toen ze in gesprek kwam met Diana, één van de Sorren. Zij is zelf 6 jaar geleden vanuit Syrië gevlucht en naar Nederland gekomen, heeft hier haar Master Kunsteducatie gehaald en is actief als projectleider van ‘Eigen Pad’. Het

idee ontstond om als Sorren in samenwerking met Power by Peers gastlessen te geven aan vrouwen die hier wonen, maar hier niet vandaan komen. Deze lessen gaan over onderwijs, gezondheid, tuinieren, yoga, kunst en cultuur, ondernemerschap en interessante plekken in Utrecht. Daarnaast krijgen de deelnemers minimaal vijf coachingsessies door Sorren. Na een zeer geslaagd project vorig jaar is afgelopen voorjaar de tweede training gestart. Anita: “Dit is het tweede jaar dat we dit project steunen, tot groot enthousiasme van de betrokken vrouwen en onszelf. We vinden Eigen Pad een heel inspirerend project. Daarom willen we er graag meer bekendheid aan geven.”

De huidige trainingsgroep heeft elf deelnemers. Deze vrouwen zijn afkomstig uit onder meer Syrië, Afghanistan, Palestina, Marokko en Turkije. Diana Bachour, de drijvende kracht achter en inspiratiebron voor het project: “Ze zijn op verschillende manieren bij ons terechtgekomen, natuurlijk vanuit het eigen netwerk van Power by Peers maar ook via de Buurtteams, Vluchtelingenwerk en de Gemeente Utrecht. Daaruit blijkt dat de vraag voor ontwikkeling uit de vrouwen zelf komt. Bij de reguliere inburgering leren ze meestal niet wat hun talenten zijn en waar ze die kunnen inzetten.”

In dit project leert iedereen Anita en Diana vertellen beiden enthousiast over hun ervaringen. “Alle vrouwen die meedoen hebben een droom. Dan kan van alles zijn: een opleiding volgen of werk zoeken dat bij hen past, een gesprek kunnen houden in de Nederlandse taal, uit je schulp kruipen, een netwerk opbouwen. Ze leren binnen de training hoe ze aan hun droom kunnen werken en hun sterke kanten kunnen vinden.” Een voorbeeld: Een vrouw uit Afghanistan had depressieve klachten. Ze was alleen met haar dochter, had verder geen aanspraak. Door het volgen van de gastlessen en de coaching is ze helemaal opgebloeid. Een andere vrouw wilde graag een opleiding doen, maar had twijfels over wat ze precies kon. Door dit met haar coach te bespreken, is ze zich meer bewust van haar kwaliteiten. Dat maakt het voor haar een stuk gemakkelijker om te zoeken naar een passend vervolg. Door de ontmoetingen van de deelnemers met Nederlandse vrouwen als bron van kennis, informatie en steun zetten zij verdere stappen. Door dit traject krijgen de vrouwen meer (leef)ruimte, ze maken plannen en komen tot actie wat bijdraagt aan hun persoonlijke vorming. Diana: “Het is niet de bedoeling dat Eigen Pad vragen oplost voor de deelnemers. Wij helpen de vrouwen om uit te

vinden wat hun droom is én wat hun eigen pad zou zijn om daar te komen. Zij maken zelf de plannen en zetten die om in acties”.

Maar niet alleen de Eigen Pad-deelnemers leren veel tijdens de training. Ook de Sorren die de gastlessen en coaching verzorgen leren veel. Het gaat om de gelijkwaardigheid tussen de vrouwen. Anita heeft bijvoorbeeld gemerkt hoe ingewikkeld het is voor deze groep vrouwen om hun weg in Nederland te vinden, ondanks alle mogelijkheden. Daar had ze eigenlijk nooit bij stilgestaan.

Het doel: landelijk uitrollen

De droom van Diana en Anita is dat dit initiatief ook elders wordt opgepakt. Dat het een onderdeel wordt van de inburgering. Dat het zich landelijk uitrolt en uiteindelijk wordt ingebed in het beleid. Anita: “De focus is nu teveel gericht op de Nederlandse taal, terwijl bewustwording veel belangrijker is om voor deze vrouwen steviger grond in Nederland te krijgen.” ■

Meer informatie

Meer weten over Eigen Pad, en het misschien met jouw club oppakken? Kijk op: www.powerbypeers.nl/eigen-pad
Of mail met Diana Bachour: diana@powerbypeers.nl
of Anita de Moor: anitademoor030@gmail.com

Nieuwe SI President Siew Yong verzet de bakens

door Jacqueline Kronenburg

De klimaatcrisis drukt ons met de neus op de feiten: vrouwen en meisjes worden wereldwijd veel harder geraakt door de gevolgen van extreem weer, voedselonveiligheid en de stijging van de zeespiegel.

Tijdens de Soroptimist International conventie eind juli in Dublin werd overduidelijk dat we als mondiale vrouwenorganisatie moeten voorkomen dat de ongelijkheid van vrouwen door de impact van de klimaatverandering al maar groter wordt.

De nieuwe SI-president Siew Yong, die per 1 januari haar biannual start, kiest daarom onomwonden voor dit thema in haar inaugurele speech in Dublin. “Klimaatverandering raakt vrouwen en meisjes disproportioneel hard vergeleken met mannen en vergroot de ongelijkheid tussen de genders. Het veroorzaakt een

zwaardere werkbelasting voor vrouwen. Beroepsrisico's worden groter, stress neemt toe, er is minder toegang tot educatie en meer voedselonzeekerheid. Het is hoog tijd dat we ook binnen Soroptimist International de dreiging van klimaatverandering als urgentie gaan behandelen”, aldus Yong in haar toespraak.

▲ De Nederlandse delegatie in Dublin

“We may be late to the game”

Ze erkent in haar toespraak: “We may be late to the game”, maar benadrukt ook: het is nooit te laat om onze bijdrage te leveren voor het welzijn van toekomstige generaties. En dat is voor velen van ons best wennen. Soroptimisten zetten zich in voor de verbetering van de positie van vrouwen en meisjes wereldwijd: dat maakt ons herkenbaar en helpt in afwegingen welke projecten we steunen. Educatie, opvang, economische zelfstandigheid, voorlichting, medische zorg: alles wat de gelijkheid tussen

vrouwen en mannen vergroot heeft de aandacht van Soroptimistclubs in de hele wereld. Klimaatverandering was een parallel lopend issue, met weinig duidelijk verband met typische Soroptimist-projecten. Women for Water en Trees4Life zijn hierin dus voorlopers.

Klimaatcrisis raakt vrouwen en meisjes extra hard

Maar in Dublin werd zichtbaar: de klimaatcrisis is onze crisis en – zoals keynote spreker Mary Robinson zei: “Women leaders must step up and lead like never before”. De oud-president van

Ierland en de voormalig hoge commissaris voor de mensenrechten in de Verenigde Naties zet zich nu met hart en ziel in voor Project Dandelion, waar vrouwelijke leiders zich inzetten om de onrechtvaardigheid die onderdeel is van de klimaatcrisis te bevechten. “I came late in understanding what was happening in under-developed countries due to the climate crisis and the connection with my portfolio”, geeft ook zij volmondig toe. Pas later drong het tot haar door dat mensenrechten alles te maken hebben met een schone, gezonde, duurzame leefomgeving.

Ecologische onrechtvaardigheid

In 2022 is een resolutie vastgelegd dat ecologische onrechtvaardigheid een universeel recht van de mens is. Siew Yong noemde dit ook als een 'historische beslissing die moet helpen ecologische onrechtvaardigheid tegen te gaan en groepen te ondersteunen die in kwetsbare posities verkeren door de klimaatverandering en de milieuvervuiling, zoals kinderen, jeugd, vrouwen en inheemse bevolkingsgroepen.' De vertegenwoordigers van SI bij de Verenigde Naties hebben in de afgelopen jaren verschillende statements van lidstaten ondersteund op het gebied van duurzame ontwikkeling, het bereiken van de 2030 SDG's en het terugbrengen van broeikas-effect door het verminderen van CO2-emissies.

SI erkent dat de rechten van vrouwen en meisjes in het bijzonder worden bedreigd door diverse effecten van klimaatverandering. Denk aan voedselveiligheid, schoon water, een dak boven je hoofd en duurzame ontwikkeling. Het is dan ook de taak van Soroptimisten om hierbij in het bijzonder de belangen van vrouwen en meisjes te beschermen. Onderdeel daarvan is volgens Siew Yong bewustwording stimuleren met

onderwijs, training en voorlichting. Jonge vrouwen uit gebieden die onevenredig getroffen worden door de klimaatveranderingen, moeten zo in staat worden gesteld zelf ook als 'agent of change' op te treden.

Reduce, re-use, recycle!

Zowel Robinson als Yong leggen de bal nadrukkelijk ook bij onszelf, als individu, neer. "Vrouwen zijn consumenten. Kopen we niet veel te veel? Reduce, re-use, recycle!", zegt de Ierse. Siew Yong legt de nadruk op moeders die beter voor 'Moeder Aarde' kunnen zorgen en ook als rolmodel in hun eigen omgeving kunnen optreden. "Save Mother Earth, save the future", is haar motto,

Ze heeft ook concrete plannen voor de periode waarin zij SI president is. Meer dan ooit zouden Soroptimisten de handen uit de mouwen moeten steken voor verbetering van het milieu: schoonmaakacties in de natuur en op stranden, bomen planten, en bevorderen van de aanleg van nieuwe mangrove-gebieden. Soroptimisten kunnen als 'green warriors' een partnership aangaan met bedrijven en organisaties die serieus aan de slag willen met hun ecologische voetafdruk. Vier jonge Soroptimisten uit alle federaties zouden de rei-

zende ambassadeurs moeten worden van dit plan (waarbij de vele -door airlines gesponsorde?- vliegkilometers wellicht toch wat vraagtekens kunnen oproepen).

Kortom: er breekt een nieuw tijdperk aan in de missie van Soroptimisten, waarin de mondiale strijd voor de belangen van vrouwen en meisjes direct in relatie staat met de wereldwijde klimaatcrisis. Het is dan ook wat navrant dat de afsluiting van deze baanbrekende conventie de aankondiging was van de volgende conventie: op een cruiseschip in Alaska. Daarover is het laatste woord nog niet gezegd in Soroptimisten-land..., een petitie moet dit kracht bij zetten. ■

De speech van de inkomende SI-president Siew Yong is op het Youtube-kanaal van Soroptimist International terug te vinden. Op www.ProjectDandelion.com vind je de oproep om je aan te sluiten bij het wereldwijde vrouweninitiatief, met Mary Robinson als boegbeeld.

Bekijk de speech van Siew Yong hier:

21^e-eeuws verlof

door Marilse Eerkens

In Nederland moeten werkende ouders kort na de geboorte van hun baby weer snel aan de slag. Volgens Eline Leijten zit deze beperkte verlofregeling zowel de emancipatie van de vrouw als die van de baby in de weg. Ze sprong op de barricade en startte een petitie voor een 21^e-eeuws verlof.

Eline, moeder van drie kinderen, en ik spreken elkaar in haar tuin. Het is een zonnige dag – haar jongste dochter, zeven maanden oud, doet een dutje in de koelte van het schuurtje, de oudste twee kinderen zijn op school en op de kinderopvang. Leijten, econoom en jurist, heeft haar baan als docent en onderzoeker aan de Vrije Universiteit kort geleden weer opgepakt en heeft één dag ouderschapsverlof opgenomen. Met een oppas aan huis en een man, arts, die ook een dag voor zijn rekening neemt, lukt het ze om de zorg voor hun kinderen te combineren met hun werk.

“Vrouwen werken wél!”

Haar idee om een petitie te starten voor een betere verlofregeling voor vrouwen én mannen was er niet van de ene dag op de andere. Het zaadje werd geplant toen ze keek naar de documentaire van Liesbeth Staats met als titel ‘Waarom werken vrouwen niet?’. “Toen ik dat hoorde begon het echt bij mij te knetteren”, zegt Leijten. “Vrouwen werken namelijk wel! Ze verlenen vaak mantelzorg, doen veel meer in het huishouden en zijn zwaarder belast met de zorg voor hun kinderen. Ik vind het in Nederland vaker geuite oordeel dat vrouwen niet of te weinig werken

zeer vrouwonvriendelijk.”

Als ze haar ongenoegen hierover uit, wordt ze uitgenodigd voor een radiodebat met Staats. Haar krachtige optreden daar leidt tot een uitnodiging van de patiëntenorganisatie ‘Stichting Zelfbewust Zwanger’. Ze willen haar graag als voorzitter van de club. Leijten accepteert, doopt de stichting om tot ‘Het Buikencollectief’ – “Ik wil dat het een organisatie is voor iedereen die een baby in haar buik heeft gehad” – en verdiept zich verder in de wereld van de verlofregelingen. “Toen ik 25 was wist ik al dat de huidige verlofregeling – nu nog vooral voor moeders en bijna niet voor partners – een van de belangrijke verklaringen was voor de genderongelijkheid in onze samenleving. Omdat vrouwen – vanwege het langere en beter betaalde verlof – vanaf het begin meer belast zijn met de zorg voor hun kind, ontstaat het idee dat vrouwen meer geschikt zijn om te zorgen dan mannen. Die verlofregeling houdt de verdere emancipatie van de vrouw dus tegen.”

Als voorvechter van meer gelijke rechten voor mannen en vrouwen was het voor haar een logische stap om te proberen iets aan die regeling te veranderen. Later kwam daar nog een reden bij: de ontwikkeling van jonge kinderen. “Kinderen maken een

enorm belangrijke ontwikkeling door in hun eerste levensjaren. En de manier waarop dat gebeurt hangt sterk samen met de kwaliteit van de zorg die ze dan krijgen. Ze hebben bijvoorbeeld veel één op één aandacht nodig van volwassenen die de rust hebben om er echt voor ze te zijn. Die kennis kunnen we niet negeren.

Inspiratie uit Finland

Op zoek naar een verlofregeling die ouders én kinderen recht doet kwam ze uit in Finland. Daar had de toenmalige jonge premier Sanna Marin net een nieuw verlofmodel geïntroduceerd: 160 dagen verlof voor iedere ouder in een tweoudergezin en 320 dagen voor alleenstaande ouders. “Met dat onderscheid tussen één- en tweoudergezinnen laten de Finnen dus heel duidelijk zien dat ze de belangen van het kind centraal stellen”, zegt Leijten. “Daar kunnen we in Nederland nog veel van leren.”

Om de druk op de regering wat te verhogen startte ze met Het Buikencollectief de petitie ‘21e eeuws verlof’. Hierin pleit ze, los van een van overheidswege gefinancierde goede verlofregeling voor ouders, ook voor meer pauzes voor zwangere vrouwen én voor verlof na een miskraam of een dood geboren kind.

In het plan voor een 21e-eeuws verlof komen rechten van vrouwen en kinderen samen

Dat recht op extra pauzes tijdens de zwangerschap is volgens haar echt nodig (uiteraard alleen voor wie wil). Ze wijst erop dat de overgrote meerderheid van de vrouwen misselijk is als ze net zwanger zijn. Daarnaast zijn ze vaker moe. Vrouwen die werken krijgen dan van hun arts of verloskundige te horen dat ze wat rustiger aan moeten doen, maar in de praktijk komen ze dan in een spagaat terecht. Leijten: “In de huidige wereld word je geacht te werken alsof je niet zwanger bent en zwanger te zijn alsof je niet werkt. Dat gaat natuurlijk niet. Het wordt tijd dat we als samenleving wat meer respect

opbrengen voor wat er allemaal in die buiken gebeurt. Het gunnen van iets meer pauze is een manier om dat uit te drukken.” De petitie die Leijten startte met het Buikencollectief is nu meer dan 19 duizend keer ondertekend. In Frankrijk, toch een stuk groter dan Nederland, was een naar rato kleiner aantal genoeg om de regering tot actie te doen overgaan. Leijten heeft dan ook vertrouwen dat deze petitie echt een verschil kan gaan maken. Zeker nu er weer een nieuw kabinet aan komt. “Vóór de oorlog behoorde Nederland wat onze verlofregeling betreft echt tot de koplopers van Europa. Nu beho-

ren we tot de achterhoede. Laten we onze koppositie weer gaan innemen!” ■

Enthousiast geworden door het verhaal van Leijten? Scan de QR code en onderteken de petitie, of ga naar www.21e-eeuwsverlof.nl.

Scan de QR en teken de petitie!

Vlinders voor vrijheid van vrouwen

door Alice Hilbers

Een kunstwerk dat dicht bij vrouwen staat omdat het door hen gemaakt is. Met honderden vlinders als symbool van de vrijheid waar elke vrouw recht op heeft. Dat is de oranje hand die Soroptimist Hanneke van der Werf ontwierp.

Tientallen vrouwen werkten mee, veel van hen kwamen daardoor in aanraking met Orange the World en vragen hiermee aandacht voor het grote (vaak verborgen) leed dat huiselijk geweld veroorzaakt. De hand is helemaal gemaakt van gerecycled materiaal, niets hiervan kostte geld. Ook dat is kenmerkend voor dit project: het gaat over waarde, niet over kosten.

Op de kaart, maar hoe?
Hanneke van der Werf van

club Zutphen loopt al een tijd met deze vraag rond: hoe zet je huiselijk geweld goed op de kaart? Hoe bereik je vrouwen die er mogelijk mee te maken hebben? Ze merkte dat Orange the World qua bekendheid nog wel een zetje kon gebruiken. Zo ontstond het idee om samen met andere vrouwen een meer dan levensgrote hand te maken. Meer dan mensgroot moest hij worden. Driedimensionaal. En niet alleen qua formaat maar ook qua schoonheid zó dat je er niet om heen kunt. En dat is gelukt!

Hanneke: "Ik heb door mijn werk als maatschappelijk werker en gezinshuismoeder bij pleegkinderen de gevolgen van huiselijk geweld gezien. In alle vormen. Het is moeilijk om dat op het spoor te komen en alle aandacht daarvoor is dan ook zinvol. Tegelijk merk ik dat het project Orange the World nog niet zo bekend is en dat zette mij aan het denken. Ik wilde iets waaraan allerlei vrouwen meewerkten, niet iets exclusiefs van Soroptimisten. Want op die manier betrek je zoveel mogelijk vrouwen bij dit onderwerp. We

willen hier immers juist aandacht hiervoor? En het beeld van een vlinder staat voor mij voor vrijheid."

"Wij hebben een raamwerk aangekleed met vlinders. Elke vlinder is handwerk en daardoor anders. Soms genaaid, gehaakt of geknipt, bijvoorbeeld uit leer. En altijd van gerecycled materiaal. Tientallen vrouwen zijn hiervoor bij mij over de vloer geweest. In 5 workshops heb ik uitgelegd hoe je vlinders kunt maken. Veel vrouwen gaven daar (gelukkig!) hun eigen draai aan dus ziet je enorme variatie. Hier begonnen ze, thuis maakten ze het af en brachten mij een tasje met weer een stel vlinders. Intussen, en daar gaat het mij om, staat het doel van dit project steeds volop in de schijnwerpers: bekendheid voor huiselijk geweld en weten waar je hulp kunt krijgen."

Geweldsspiraal te doorbreken
Hanneke: "Ik wil graag dat de hand meteen opvalt, daarom wordt hij van binnen verlicht. Om hem mobiel te houden, staat hij op een plateau met wielen. Daardoor kan hij in de hal van een gemeentehuis, tentoonstellingsruimte of bibliotheek staan en daar de mensen op Orange the World attenderen." "Omdat je huiselijk geweld moeilijk op het spoor komt, ben je geneigd te denken dat het wel

▲ Hanneke bij de hand, opgebouwd uit honderden vlinders

mee valt. En als je er wel mee te maken hebt, verberg je het. Je schaamt je of je ziet geen oplossing. Dat wil ik doorbreken en al die vrouwen die hieraan meewerkten, en er nu meer van weten, staan daar voor de volle 100% achter. We moeten met elkaar die geweldsspiraal verbreken. En elkaar de hand geven. De vlinders in alle vormen laten zien dat ieder mens er mag zijn, voor zichzelf en de ander. Vlinders voor vrijheid!" ■

‘De hand’ volgend jaar bij jullie club?

Dit kunstwerk is een unieke eyecatcher die mensen attendeert op Orange the World. Weet jij een goede plek voor volgend jaar of het jaar daarop? Stuur dan een mail naar: hannekevderwerf@gmail.com of alicehilbers@planet.nl.

Nola Hatterman 'een blanke met een zwarte inborst!'

door Ineke van Hofwegen

In het afgelopen jaar bespraken we in de kunstleeskring, waar ik lid van ben, het boek 'Nola Hatterman, geen kunst zonder kunnen' van Ellen de Vries. Nola Hatterman, waar kende ik die naam toch van?

Al snel ging het lichtje branden. In maart 2005 was ik met nog 6 leden van club Zwolle in Suriname ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan van Soroptimistclub Paramaribo, een geweldige ervaring. Op de eerste avond werden we ontvangen bij lid Mary Ghafoerkan en na een heerlijke maaltijd verrast met een lezing over het lustrumproject van de club; de bouw van een atelier aan het Nola Hatterman Instituut, nu de Nola Hatterman Academy. Hoe kwam die Academy aan haar naam? De geschiedenis brengt

ons terug naar Amsterdam, waar Nola op 13 augustus 1899 ter wereld kwam als Nola Hendrika Petronella, enig kind van Johan Hatterman en zijn vrouw Elisabeth Verzijl. Johan werkte als boekhouder bij een Indische handelsfirma en veel van de familieleden waren werkzaam in Indië.

Nola had vanaf haar vroege jeugd een voorliefde voor schilderen en tekenen, maar koos na de middelbare school voor een opleiding aan de toneelschool. Als actrice speelde ze onder meer een rol in De Jantjes. In de jaren '30 besloot ze toch om zich volledig te gaan richten op haar

grote passie, de schilderkunst. Via Surinaamse schildermodellen, in die tijd zeer geliefd in Amsterdam, kwam ze in aanraking met de Surinaamse cultuur. Na de oorlog werd ze lid van Ons Suriname, waar mensen als musicus Lou Drenth en activist Anton de Kom, met wie ze goed bevriend raakte, haar ogen openden voor de misstanden in de kolonie Suriname. In 1953 besloot ze naar Suriname te vertrekken om definitief te gaan wonen onder de mensen waarbij ze zich thuis voelde. Een uitspraak van haar is: "Ik een blanke? Nee, een blanke associeer ik met een bepaalde mentaliteit en die is mij vreemd." Al in Nederland legde ze zich toe

op het schilderen van mensen met een donkere huidskleur. Een van haar bekendste schilderijen uit die periode is 'Op het terras' uit 1930. Het verhaal gaat dat dit geschilderd is in opdracht van Amstel bier, die het vervolgens afkeurde vanwege de huidskleur van het model. Mijn persoonlijke voorkeur gaat uit naar 'Kotomissie' uit 1951. Hierin zie je terug wat de voorzitter van Ons Suriname bij haar vertrek naar Suriname omschreef als: "Ze is een 'blanke', die de 'gekleurde mentaliteit' kent en met haar penseel hun harten weet te beroeren." In Suriname aangekomen start zij haar loopbaan met een expositie in het gebouw van het Cultureel Centrum Suriname, waar ze ook gaat lesgeven. In 1971 wordt ze daar ontslagen vanwege het feit dat een aantal jonge, in Europa geschoolde kunstenaars haar stijl gedateerd vinden. Daar komt bij dat ze haar leeftijd altijd verzwegen had en de pensioengerechtigde leeftijd al lang bereikt had. Ze richt dan zelf de Nieuwe School voor Beeldende Kunst op, waar zij nog jaren veel jonge kunstenaars inspireert. De opdracht aan haar leerlingen luidt: "Maak van je leven een kunstwerk". In datzelfde jaar ontvangt ze uit handen van Johan Ferrier de Gouverneur Currie prijs voor haar activiteiten op cultureel gebied.

Inmiddels heeft ze ook Irma Loemban Tobin-Klein leren kennen. Samen met haar zet ze zich in voor vrouwenrechten. In 1970

richten ze samen Soroptimistclub Paramaribo op. In 1972 brengen ze het boek 'Vrouwen kent Uw Rechten' uit, een boek dat voor de nodige opschudding zorgt. De laatste jaren van haar leven brengt ze door in Brokopondo, waar ze zich toelegt op kunsteducatie voor de kinderen in het district. Op 8 mei 1984 komt er een einde aan dit veelzijdige leven doordat zij op 84-jarige leeftijd verongelukt op weg naar een groepsexpositie van kunstenaars. Na haar overlijden wordt als eerbetoon aan Nola het Nola Hatterman Instituut opgericht.

Er is natuurlijk veel meer te vertellen over deze boeiende vrouw en haar werk. Ga vooral het boek 'Nola Hatterman, geen kunst zonder kunde' lezen. Het geeft een prachtig beeld van haar ontwikkeling als kunstenaar in de tijd waarin zij leefde en haar pogingen een verbinding te leggen tussen de kunst in Suriname en Nederland. ■

Bronnen:

- 'Nola Hatterman, geen kunst zonder kunnen' van Ellen de Vries
- '1001 vrouwen in de 20ste eeuw' van Els Kloek

De vrouwen van Gunterstein

door Marieke Kuijer • foto's: Karin van de Kar

Bertien Quarles van Ufford is de 'kasteelvrouwe' van Gunterstein in Breukelen: "Geheim van het succes is dat altijd voor het belang van het landgoed is gekozen en niet voor persoonlijke of financiële overwegingen".

Onder andere het feit dat bij de opvolging altijd primair is gekeken naar de geschiktheid en niet per se naar de mannelijke lijn. Toen zij 18 jaar was, werd haar gevraagd om het landgoed voort te zetten en nu bereid ze haar dochters voor op deze taak. Ze gaat graag de barricade op om haar verhaal te laten horen, maar kiest daarvoor haar momenten. Ze strijdt voor het behoud van het landgoed en

de omgeving. Zo denkt ze als bestuurslid van de Vechtplas-sencommissie graag mee met de (ruimtelijke) ontwikkelingen en volgt ze als voorzitter van het Oudheidkundige Genootschap 'Niftarlake' de culturele aspecten.

Haar inspiratie komt voort uit de opofferingen die de familie zich heeft getroost. Bertien: "Mijn grootvader heeft destijds veel van zijn bezit, waaronder tekeningen van Rembrandt, moeten verkopen ten behoeve van het landgoed."

Wat betekent het leven als 'kasteelvrouwe'?

Sinds het overlijden van haar echtgenoot, 8 jaar geleden, woont Bertien alleen op het Grote Huis en voelt zich daar heel vertrouwd. In feite is ze een 'vrijwilliger', omdat ze geen inkomen vanuit het landgoed heeft, en het geheel zichzelf 'bedruipt'.

Hoe zit het met de openstelling?

Inkomen komt uit huur en (erf) pacht van grond (120 ha.), boerderij en huizen. Ze slaagt daar nog steeds wonderwel in en

probeert met een gedoseerde keuze aan activiteiten en uit respect voor de bijzondere flora en fauna de rust op het landgoed te behouden.

Persoonlijk doel

Haar persoonlijke doel voor de komende jaren is om de folly, genaamd 'de Rots' uit 1793 die ooit in het Engelsche park stond, terug te brengen. Een folly is een bewust excentriek gebouwtje dat de wandelaar moest verrassen en inspireren." Bertien: "Door mijn toedoen is dit gebouwtje voortijdig afgebroken eind jaren zestig. Het was door boomwortels ontzet en instabiel geworden. Wij mochten er van mijn oom niet meer spelen. Dat deed ik toch met vrienden. Daarom is het voor mij zo belangrijk om te zorgen dat het wordt gerestaureerd." Het plan voor herstel ligt al klaar. Het onderhoud van het landgoed is op peil, maar voor

een dergelijke restauratie is de Stichting afhankelijk van fondsen. De originele bouwmaterialen zijn nog veelal aanwezig. Wie weet kunnen de Soroptimisten een 'steentje' bijdragen.

Achtergrond Gunterstein

Het landgoed Gunterstein, ooit in het bezit van Johan van Oldebarnevelt, heeft een lange geschiedenis. Daterend uit 1300, met een markant keerpunt in 1680, toen Magdalena Poulle de eigenaresse werd. Zij was een zeer vermogende weduwe uit Amsterdam en liet er een nieuw huis bouwen op classicistische grondslag dat er nu nog in volle glorie staat. Zij bepaalde in haar testament met een speciale bijlage (het fidei-commis) dat Gunterstein met alle 'ap- en dependentiën' als geheel bewaard diende te blijven voor haar familie. In de Napoleontische tijd werd deze bijlage afgeschaft, maar toch heeft de

familie zich hieraan gehouden en in hun testament de wens van Magdalena herhaald. Na haar overlijden kwam het landgoed in handen van 5 generaties familie Van Collen en via die lijn kwam het in 1913 in handen van de familie Quarles van Ufford. In 1952 werd besloten het landgoed onder te brengen in een stichting. In 2006 is Bertien Quarles van Ufford haar vader als Vrouwe van Gunterstein en voorzitter van de Stichting opgevolgd. ■

Welkom voor een rondleiding
Wil je meer horen en zien van het huidige Gunterstein met tuinen, etc. dat is geïnitieerd door een vrouw van 48 jaar, tweemaal weduwe en iemand met een lange termijn visie. Zij heeft met het fidei-commis, de toon gezet voor de toekomst van het landgoed. Een bezoek met rondleiding aan Gunterstein brengt dit verhaal tot leven

De Soroptimist

De Soroptimist is het magazine voor Soroptimisten in Nederland, Suriname en Curaçao. Het magazine verschijnt drie keer per jaar.

DEADLINES EN VERSCHIJNINGSDATA

Nr. 91/1 verschijnt voorjaar 2024
Doorlopend kunnen artikelen worden aangeleverd voor website of nieuwsbrief.

REDACTIE-ADRES

redactie@soroptimist.nl

REDACTIE

Monique José Timmermans
(hoofdredacteur), Marga Akkerman,
Marilse Eerkens, Ineke van Hofwegen,
Koos Kingma, Marieke Kuijer en
Saar van Veelen

FOTOGRAFIE Karin van de Kar

VORMGEVING Vincent Smits

ADVERTENTIES

Mogelijkheden en tarieven op
aanvraag via redactie@soroptimist.nl

PRODUCTIE De Toekomst, Hilversum

Wilt u lid worden of meer informatie?
Kijk op www.soroptimist.nl
Volg ons op Twitter, Instagram en
Facebook.

Het bureausecretariaat Unie van
Soroptimistclubs is bereikbaar via:
info@soroptimist.nl

www.soroptimist.nl
www.soroptimisteurope.org
www.soroptimistinternational.org

ISSN: 1878-8742

agenda

■ 25 NOVEMBER - 10 DECEMBER
Orange the World 2023

■ 6 DECEMBER

Open deur, online in gesprek
met het bestuur (1^e woensdag
van de maand)

■ 1 - 29 FEBRUARI 2024
SorAcademy maand

*Zie voor clubactiviteiten de agenda
op de website.*

GEVRAAGD

coördinerend (hoofd)redacteur

Wat is de situatie?

Er is een team van schrijvende redacteurs
daarnaast zijn er leden die soms een verhaal
schrijven / foto's aanleveren.

Er is een fotograaf die graag op pad
gaat voor mooi beeldmateriaal

Er zijn altijd genoeg ideeën voor kopij,
er is een vormgever die ons goed kent en
meedenkt bij de opmaak van het blad én er is
een bedrijf dat het drukwerk en de verzending
verzorgt (adressen levert het Unie-bureau aan).

Wat hebben nu het hardst nodig?

Iemand die het proces begeleidt
en de mailbox bijhoudt.

Interesse?

Stuur een mailtje naar redactie@soroptimist.nl.

Orange the World

Op 25 november begint weer de jaarlijkse *Orange the World* campagne van de Verenigde Naties tegen geweld tegen vrouwen. De campagne duurt tot 10 december.

Ook wij als Soroptimisten zijn actief met vele acties. Een mooi voorbeeld is het verhaal van Hanneke van der Werf (zie pagina's 28 en 29 in dit blad). Op de foto zie je dat er hard gewerkt wordt aan een honderden vlinders tellend kunstwerk.

Wist je trouwens dat er op soroptimist.nl een webshop te vinden is met vele leuke artikelen waarmee je Orange the World steunt? Scan hiervoor de QR!

